

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Amsterdam, 1 april 2021

CONSULTATIE WET BESTUURSRECHTERLIJKE AANPAK ONLINE KINDERPORNOGRAFISCH MATERIAAL

Geachte heer, mevrouw,

1. Hierbij reageert Leaseweb Netherlands B.V. ("Leaseweb of Leaseweb NL") op het ter consultatie aangeboden wetsvoorstel waarin aspecten m.b.t. het bestuursrechtelijk op te treden tegen aanbieders van hostingdiensten die, betrokken zijn bij de opslag of doorgifte van online kinderpornografisch materiaal, maar toch nalaten daar (vrijwillig en tijdig) tegen op te treden ("het Wetsvoorstel Wet Bestuursrechtelijke aanpak online kinderpornografisch materiaal" of "Wetsvoorstel"). Daar waar in het Wetsvoorstel definities zijn gebruikt voorzien van een hoofdletter worden deze definities in deze consultatie op identieke wijze gebruikt.

Introductie

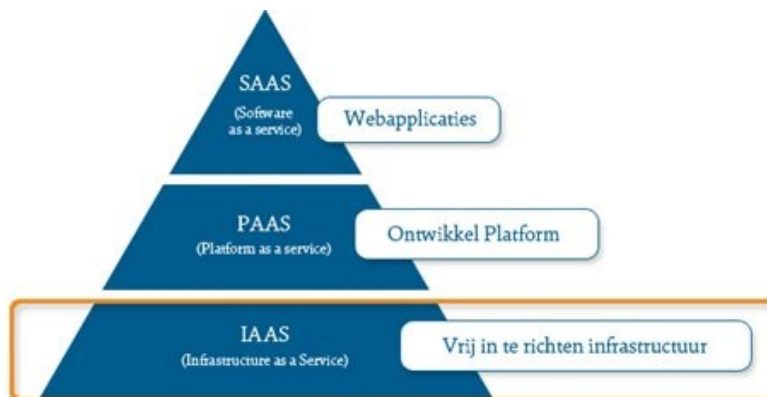
2. Leaseweb heeft substantiële opmerkingen over de werkbaarheid van het Wetsvoorstel, in het bijzonder de bevoegdheden die ingevolge van artikel 2 aan de Autoriteit worden toegekend, alsmede het overdragen van een kopie van het ontoegankelijk gemaakte materiaal door aanbieder van hostingdiensten.

Leaseweb

3. Leaseweb is een van de grootste Europese hosting aanbieders met wereldwijde hostingdiensten, waarbij Leaseweb Netherlands B.V. ("Leaseweb NL") als zelfstandige Nederlandse sales entiteit opereert, met zustervennootschappen in het buitenland. Deze verschillende Nederlandse en internationale Leaseweb sales entiteiten leveren opslagdiensten, zoals hostingdiensten (B2B orientatie). Leaseweb's diensten bestaan uit het ter beschikking stellen van computing power van deze servers. De klanten van Leaseweb kunnen deze serverruimte gebruiken ter exploitatie van websites, mailservers of online platform. Leaseweb kan het best worden omschreven als een Infrastructure as a Service-provider ("IaaS-provider"). Leaseweb NL is niet aangemerkt of aan te merken als een aanbieder van openbare telecommunicatie diensten, en heeft dan ook geen vergunningsplicht.
4. Leaseweb als IaaS provider, ook wel unmanaged hosting provider genoemd, heeft geen toegang tot de inhoud van haar servers. Haar klanten, of de klanten van haar klanten hebben dit wel. Leaseweb kan dus alleen de klant vragen om het materiaal te verwijderen,

om het desbetreffende IP adres te blokkeren, of de hele server te wissen. Partijen die zogeheten 'Platform as a Service' (PaaS) diensten of 'Software as a Service' (SaaS) diensten verlenen zijn veel beter in staat om specifieke acties te ondernemen. Leaseweb verleent geen PaaS of SaaS-diensten en evenmin vergelijkbare managed hostingdiensten.

5.

6. Leaseweb is actief in Nederland, Duitsland, Singapore, Hong Kong, Japan, Australië, Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. De servers van Leaseweb NL, die Leaseweb NL gebruikt voor haar dienstverlening, staan allen in Nederland (Haarlem en Amsterdam). Leaseweb Deutschland GmbH beheert servers in Duitsland, Leaseweb UK Ltd in Londen. Leaseweb USA, Inc. beheert serverruimte in de Verenigde Staten en Leaseweb Asia Pacific PTE. LTD doet datzelfde in Singapore, Leaseweb Australia PTY. LTD in Sydney, Leaseweb Japan K.K. in Tokyo, Leaseweb Hong Kong Ltd. in Hong Kong. Zij bedient klanten uit de hele wereld met een conservatief en restrictief eigen legal & compliance beleid.
7. Leaseweb wordt door de overheid geconsulteerd bij diverse wetgevingstrajecten, zoals recent de implementatie van de auteursrechtlijn.

Wetsvoorstel

8. Artikel 8.1 Wetsvoorstel luidt: Leaseweb *“als aanbieder van hostingdiensten heeft een zorgplicht om passende maatregelen te treffen om opslag en doorgifte van online kinderpornografisch materiaal te beperken”*. Leaseweb voert een strikt 'no tolerance'-beleid, niet alleen ten aanzien van kinderpornografie, maar ook ten aanzien van kindererotiek in haar netwerk. Leaseweb streeft ernaar om het materiaal zo snel mogelijk door de klant te laten verwijderen, zodra Leaseweb hiervan op de hoogte worden gesteld na ontvangst van een melding. Leaseweb als een *unmanaged* aanbieder van hostingdiensten. Zij heeft zelf geen toegang tot de servers van de klant en diens diensten. Mocht de klant het online kinderpornografisch materiaal niet binnen één uur hebben verwijderd, nadat daarover een

melding is verstuurd, dan zal Leaseweb de diensten die verband houden met het hosten of beschikbaar maken van het online kinderpornografisch materiaal van de klant ontoegankelijk maken. Hiermee voldoet Leaseweb aan het geldende wettelijk kader, alsmede de zelfregulerende NTD-Addendum 1.

9. Leaseweb is medeondertekenaar van het Notice en Take Down-Addendum 1 en is een actieve deelnemer geweest aan het MKB-toets vanuit haar Compliance afdeling. Leaseweb heeft daarbij haar proactieve maatregelen uiteengezet alsmede de technische omstandigheden van een unmanaged hosting provider bij het uitvoeren van deze NTD-Addendum met het termijn van 24 uur van het ontoegankelijk maken van het kinderpornografisch materiaal. Zoals gemeld onder nummer 7 hantert Leaseweb de blokkeringstermijn van 1 uur. Leaseweb ondersteunt de zelfregulering in het NTD-Addendum 1 als basis van het Wetsvoorstel.
10. Daarnaast verplicht Leaseweb alle klanten die herhaaldelijk meldingen van online kinderpornografisch materiaal ontvangen, voornamelijk image-hosting websites, gebruik te maken van het EOKM HashCheckService om het uploaden van kinderpornografisch materiaal terug te dringen. Nieuwe klanten die een image-hosting website, zoals een Cloud Storage Provider, willen gaan opereren op de servers van Leaseweb dienen zich direct aan te melden voor het EOKM HashCheckService. Klanten worden geïnstrueerd om proactieve maatregelen te nemen om kinderpornografisch materiaal te verminderen.
11. Het Wetsvoorstel wordt geacht nodig te zijn omdat zelfregulering door aanbieders van hostingdiensten tekort schiet. Daarbij is het Wetsvoorstel gebaseerd op een onderzoek van de TU Delft op basis van EOKM meldingen. Door het verwerken van meldingen van het EOKM heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid meer inzicht kunnen krijgen in de effecten van zelfregulering. De resultaten van het onderzoek van de TU Delft is niet nauwkeurig genoeg voor oordeelsvorming door het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Zo is een deel van de verwerkte data door TU Delft afkomstig van buitenlandse hotlines die wel mogen crawlen, echter, er is geen toezicht op deze hotlines en de aansturing van deze crawling methodes.
12. Volgens de resultaten van de steekproef door TU Delft wordt 84% van de meldingen van het EOKM aan aanbieders van hostingdiensten adequaat opgepakt door de hosting aanbieders. Leaseweb wijst erop dat een correctie van toepassing is in "Tabel 4.2: Meting van verwijderingssnelheid CSAM per hostingbedrijf op basis van een gestratificeerde steekproef", waarbij Leaseweb 100% binnen 24 uur het materiaal ontoegankelijk heeft gemaakt in plaats van 86,36%, daarmee is het benoemen van 3 meldingen later dan 48 uur met 13,63% is onjuist. Dit is bevestigd door het EOKM. Deze meldingen waren eveneens binnen 24 uur opgevolgd, echter de notering daarvan door tussenkomst van het weekend in de EOKM database werd pas na het weekend ingevoerd.

13. Alle URL's worden automatisch gecontroleerd door het systeem van EOKM en daarmee gecheckt of de URL's online of offline zijn. Daarentegen kan EOKM kinderpornografische afbeeldingen alleen handmatig verifiëren om te controleren of het kinderpornografisch materiaal daadwerkelijk is verwijderd omdat het systeem van het EOKM niet geavanceerd genoeg is om onderscheid te maken of materiaal offline is, terwijl de URL nog online is. Omdat EOKM kantooruren hanteert, kan EOKM niet bevestigen dat het kinderpornografisch materiaal altijd binnen 24 uur is verwijderd. Buiten kantooruren (dus tijdens avonduren en in het weekend) controleert zij dat niet. Als gevolg hiervan constateert Leaseweb dat de meting van verwijderingssnelheid ("uptime") kinderpornografisch materiaal door Leaseweb op basis van een steekproef van enkele URL's onjuist is weergegeven in het rapport van de TU Delft monitor daar deze URL's gecontroleerd werden na het weekend.

14. Leaseweb heeft een intern compliance programma voor continue verbeteringen en metingen en werkt hiervoor op regelmatige basis samen met EOKM. Dit heeft geresulteerd in o.a. proactieve maatregelen genomen door een klant van Leaseweb: desbetreffende klant opereert een Cloud Storage Provider ("CSP"). De klant heeft een API ontwikkeld die het EOKM in haar systeem heeft geïmplementeerd. De API verifieert of materiaal offline is of niet. Het EOKM systeem houdt de online URL's tegen de API, waarbij de API informatie terugstuurt of het betreffende materiaal offline of online is. Hierdoor wordt het verificatie proces voor het EOKM geautomatiseerd en de kans op fouten verkleind daar de automatisering 24/7 draait. Tevens heeft klant het onmogelijk gemaakt om materiaal te uploaden op website zonder registratie van een gebruikersaccount. Registratie met een "identity based account" op de website van de klant is nu verplicht indien gebruikt gemaakt wordt van diensten van de Cloud Storage Provider. Het is niet mogelijk voor een CSP om online kinderpornografisch materiaal selectief te zoeken en te verwijderen. Al het generieke materiaal dat beschikbaar was gemaakt door derden zonder registratie is per direct verwijderd, dit is een voorbeeld naar het streven naar continue verbeteringen zonder het noodzaak van een verplicht wettelijk kader voor het tegengaan van online kinderpornografisch materiaal. Hiermee voldoet Leaseweb als good hoster aan de Zorgplicht in dit artikel 8 en de daarbij vermelde proactieve technische en organisatorische maatregelen.

15. Artikel 2 luidt:

De Autoriteit
 1. *Er is een Autoriteit aanpak online kinderpornografisch materiaal.*
 2. *De Autoriteit heeft tot taak:*
 - a. *de ontoegankelijkmaking van online kinderpornografisch materiaal af te dwingen, en*
 - b. *onderzoek te doen naar, en informatie te verstrekken over, de aanwezigheid van online kinderpornografisch materiaal teneinde de verspreiding daarvan te beperken, waar mogelijk in samenwerking met private en publieke partijen.*

16. Op grond van deze bevoegdheid kan de Autoriteit zelfstandig en zonder voorafgaande melding onderzoek doen naar de aanwezigheid van online kinderpornografisch materiaal. Dit onderzoek kan worden verricht door automatische instrumenten zoals een webcrawler waarmee geautomatiseerd naar online kinderpornografisch materiaal wordt gezocht. EOKM als het Expertisebureau voor het voorkomen en bestrijden van kinderpornografisch materiaal heeft niet de bevoegdheid om te webcrawlen. Leaseweb is van mening dat het huidige Wetsvoorstel onvoldoende voorziet in waarborgen voor de proportionele toepassing van deze bevoegdheid en hoe deze bevoegdheid toegepast gaat worden, en hoe er met de resultaten wordt omgegaan. Indien webcrawlen toegepast gaat worden in specifieke netwerken zal er alleen in die specifieke netwerken mogelijk kinderpornografisch materiaal worden aangetroffen. Leaseweb waarschuwt als gevolg van het webcrawlen in specifieke netwerken kan dit resulteren in een incompleet overzicht. Het Wetsvoorstel moet voorkomen dat partijen ten onrechte disproportioneel worden aangewezen als hosters van kinderpornografisch materiaal.
17. Artikel 14 luidt:
- Behoud van materiaal*
- 1. Degene die online kinderpornografisch materiaal ontoegankelijk maakt, draagt een kopie van de daarbij behorende gegevens over aan de Autoriteit.*
 - 2. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld met betrekking tot het behoud van het materiaal en de daarbij bijbehorende gegevens door de Autoriteit, en regels over de wijze waarop de kopie kan worden gebruikt ten behoeve van de strafvordering of de bestuursrechtelijke procedure.*
18. Het verstrekken van een kopie van ontoegankelijk gemaakt online kinderpornografisch materiaal aan de Autoriteit kan praktische moeilijkheden met zich meebrengen. Leaseweb als unmanaged aanbieder van hostingdiensten heeft geen toegang tot de inhoud op de servers van de klant, wat betekent dat Leaseweb alleen versleutelde harde schijven aan de Autoriteit kan verstrekken. Als het ontoegankelijk gemaakt kinderpornografisch materiaal afkomstig is van een reseller, betreft het niet alleen inhoud van één klant op dergelijke harde schijf, maar informatie van meerdere partijen, die – zeer waarschijnlijk – geen enkel verband houdt met kinderpornografisch materiaal. Daarmee wordt er veel rechtmatig materiaal van derden aan de Autoriteit verstrekt, zonder dat er enige waarborg is dat hier zorgvuldig en betrouwbaar mee om zal worden gegaan, bijvoorbeeld door het zsm te doen vernietigen. Niet alleen sluiten de contractuele verplichtingen van Leaseweb jegens haar klanten de vrijwillige verstrekking van dergelijke informatie van andere klanten uit, maar ook de AVG. Een aanwijzing van de Autoriteit biedt geen wettelijke grondslag om persoonsgegevens van niet betrokken klanten/personen te verwerken en is beperkt door vertrouwelijkheidsbepalingen in contracten met derden, in het geval dat een kopie van ontoegankelijk gemaakt materiaal aan de Autoriteit wordt verstrekt.

19. Daarnaast kan van Leaseweb niet verwacht worden dat zij of eventueel haar klant een kopie verstrekt van ontoegankelijk gemaakt online kinderpornografisch materiaal, daar zij dan een verwerker is van kinderpornografisch materiaal wat niet toegestaan is. In de praktijk zou dit betekenen dat Leaseweb van haar klant een kopie van het kinderpornografisch materiaal moet opvragen, en dit vervolgens dient te vertrekken aan de Autoriteit, daar zij zelf als unmanaged aanbieder van hostingdiensten geen toegang heeft tot de servers/diensten van haar klant. Middels deze werkwijze kan Leaseweb aangemerkt worden als een verspreider en verwerker van kinderpornografisch materiaal, dit is in strijd met het huidige strafrecht. Er is in het Wetsvoorstel geen vrijwaring opgenomen voor bedrijven die hiermee te maken gaan krijgen. Tevens levert het risico's op onder de huidige e-Commerce Richtlijn en de toekomstige Digital Services Act ("DSA"), thans opgenomen in artikel 6:196 c BW inzake aansprakelijkheid van aanbieders.
20. Nalevingskosten voor aanbieders als gevolg van het Wetsvoorstel zullen toenemen afhankelijk van hoe effectief de Autoriteit haar mogelijkheid tot crawlen gaat inzetten. Deze kosten bestaan uit materiaal (harde schijven) en personeelskosten. Er is in het Wetsvoorstel daar geen vergoeding voor opgenomen, ook ziet het Wetsvoorstel niet op een beperking van de kosten. Zo kan zorgen voor een aanzienlijke toename van het aantal meldingen van online kinderpornografisch materiaal die binnen 24 uur offline gehaald dienen te worden. Een toename van het aantal meldingen kan resulteren in het aannemen van extra Compliance Officers. Tevens zullen aanpassingen gemaakt moeten worden in abuse afhandel systemen van een aanbieder om ervoor te zorgen dat de NTD tijdslijn altijd gehaald kan worden bij deze toename. Dit vergt ontwikkeltijd en investering.
21. Mogelijkheden voor de Autoriteit om aanbieders aan te pakken zijn alleen van toepassing op aanbieders die in Nederland zijn geregistreerd, ook al staan de servers op een Nederlandse locatie. Dit betekent dat aanbieders die gebruik maken van - en diensten aanbieden in Nederland, maar waarvan het bedrijf geregistreerd staat in het buitenland buiten de werking vallen en hierdoor niet door de Autoriteit aangeschreven kunnen worden.
22. Het automatisch en kortstondig opslaan van gegevens om de latere doorgifte van die gegevens aan gebruikers van een dienst efficiënter te maken ('caching') valt niet onder de reikwijdte. Partijen zoals Cloudflare cachen maximaal een maand, maar vallen niet onder deze wetgeving, het Wetsvoortel lijkt daardoor geen dekkend regelgeving.

Conclusie

23. Leaseweb ondersteunt het Wetsvoorstel met inachtneming van haar aandachtspunten uiteengezet in deze Consultatie. Leaseweb geeft echter aan als zorgpunt dat de normering niet concreet is, en dat de invulling door een AMvB wordt geregeld en daarmee de parlementaire toets die nodig is ontbreekt.